

”Rutinerna slås sönder och plötsligt står vi helt utan stöd”

- En undersökning om hur Covid-19 påverkar situationen för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras anhöriga

2020-04-29

Denna rapport är ett led i Attention's arbete för att uppmärksamma och förbättra situationen för föräldrar som har barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Rapporten redogör för en enkätundersökning genomförd i mars 2019.

Vill du veta mer? Hör av dig till Attention's kansli, e-post: kansliet@attention.se eller växel: 08-120 488 00

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

RESULTATET I KORTHET	3
BAKGRUND	4
OM ATTENTION OCH NPF	4
RESULTAT AV ENKÄTEN.....	5
GENOMFÖRANDE OCH ANTAL SVARANDE.....	5
OM DE SVARANDE I ENKÄTEN	5
PÅVERKAN AV COVID-19.....	7
HELA LIVET PÅVERKAS	8
SKOLA.....	9
DISTANSUNDERVISNING.....	9
ARBETSLIVET	11
DET PSYKISKA MÅENDET.....	11
INSATSER.....	12
FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER	13
ANALYS AV ENKÄTRESULTATEN.....	14
ATTENTIONS FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRINGAR	16

RESULTATET I KORTHET

Riksförbundet Attention genomförde 30 mars–5 april 2020 en enkätundersökning riktad till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras anhöriga för att kartlägga hur de har påverkats av coronakrisen. Gensvaret var stort, mer än 2050 svar inkom av personer med NPF och deras anhöriga.

Här anges några av enkätresultaten:

- 79 % uppger att de har påverkats i hög grad eller i viss utsträckning. Där 40 % uppger att de har drabbats i viss utsträckning och mer än 39 % svarar att de har drabbats i hög grad. 12 % uppger att de delvis är påverkade av coronaviruset. 8 % uppger att de inte är särskilt påverkade och knappt 1 % uppger att de inte alls är påverkade av situationen.
- Mer än 80 % av de svarande anger att hem- och familjesituationen påverkats av de effekter som krisen medfört.
- 62 % anger att förskola och skolan har kommit att påverkats.
- 58 % upplever att deras arbetsliv har påverkats.
- 53 % anger att covid-19 har haft en inverkan på deras psykiska mående.
- 50% upplever att deras hemmasituation har påverkats.
- 75 % av de som själva har eller har en familjemedlem som har distansundervisning svarar att de har påverkats av övergången, medan 14 % uppger att de inte alls är påverkade av övergången till distansundervisning.
- Över 43 % av de som har insatser svarar att deras insatser har påverkats helt eller delvis till följd av covid-19.

Attentions kommentarer:

- Enkätens resultat visar att personer som redan innan coronakrisen hade det svårt nu har fått det ännu svårare. För väldigt många har hela livet har påverkats av den rådande situationen. Sedan tidigare bristfälligt stöd från skola, vård, socialtjänsten och andra instanser har i och med coronakrisen blivit ännu mer bristfälligt. Coronaviruset har satt stor press på samhällets olika funktioner. I kristider blir brister i samhället mer synliga och kännbara än vanligt. Om inget görs för att kompensera för dessa kan klyftorna växa och ojämlikheten förstärkas. Problemen som har uppstått riskerar att påverka de som lever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar långt efter att pandemin ebbat ut.
- I slutet av denna rapport lyfter vi fram viktiga insatser som kan parera och mildra dessa effekter.

Riksförbundet Attention april 2020

Undersökningen finns att ladda ner på www.attention.se. Publicera gärna rapporten, men kom ihåg att uppge källa.

BAKGRUND

Coronakrisen påverkar allt och alla, oavsett var vi bor eller vem vi är och sätter stor press på samhällets olika funktioner. Men hur och i vilken grad skiftar utifrån vilka förutsättningar vi har. Attention's uppdrag är att vara "blåslampa" och bidra med den kunskap och de erfarenheter som våra medlemmar besitter och vi vet sedan tidigare att i kristider blir brister i samhället mer synliga och kännbara än vanligt. Därför skickade vi ut en enkätundersökning till våra medlemmar för att höra hur de har påverkats av rådande omständigheter.

De 2050 enkätsvaren visar på att redan kända problem, såsom bristande stöd från skola, vård, socialtjänst och andra instanser har förvärrats.

OM ATTENTION OCH NPF

Riksförbundet Attention är en intresseorganisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras familjer. Attention företräder personer med egna funktionsnedsättningar, anhöriga och personal som möter målgruppen inom exempelvis skola, vård, socialtjänst, arbetsförmedling och andra instanser. Attention finns i drygt 60 lokala föreningar och har cirka 15 000 medlemmar. Bland medlemmarna finns personer med ADHD, autismspektrumtillstånd/Aspergers syndrom, Tourettes syndrom och språkstörning.

NPF innebär svårigheter som beror på hur hjärnan fungerar. Orsaken är biologisk och har ingenting med uppfostran eller intelligens att göra. Funktionsnedsättningen syns inte utanpå, men påverkar personens beteende. Det är vanligt att personer med NPF har svårt med reglering av uppmärksamhet, impuls kontroll och aktivitetsnivå, samspelet med andra människor samt inläring och minne. Arten och graden av svårigheter varierar. När svårigheterna blir så stora att de kraftigt påverkar individens utveckling och möjligheter att fungera i samhället blir de en funktionsnedsättning.

RESULTAT AV ENKÄTEN

GENOMFÖRANDE OCH ANTAL SVARANDE

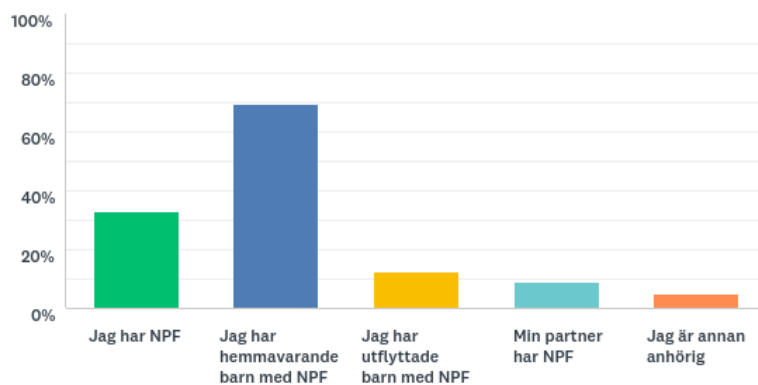
Riksförbundet Attention genomförde 30 mars–5 april 2020 en enkätundersökning riktad till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras anhöriga för att kartlägga hur dessa har påverkats av den rådande situationen av covid-19. Gensvaret var stort, mer än 2050 svar inkom från anhöriga och från personer med en eller flera av NPF-diagnoserna ADHD/ADD, Autismspektrumtillstånd/Aspergers syndrom, Tourettes syndrom eller språkstörning.

Enkäten skickades via e-post till Attention's cirka 10 000 huvudmedlemmar med e-postadress angiven i medlemsregistret. En länk till enkäten fanns också publicerad på Attention's webb samt Facebooksida.

OM DE SVARANDE I ENKÄTEN

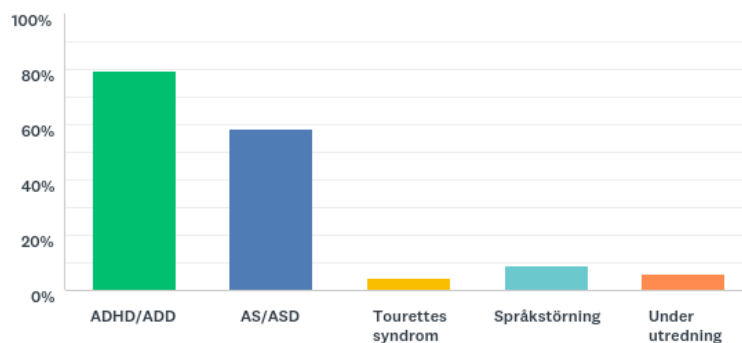
Vilka var det som svarade? Majoriteten (70 %) av de som har svarat på enkäten har hemmavarande barn med NPF. 33 % har en egen NPF-diagnos. 13 % har utflyttade barn med NPF. 9 % har en partner har NPF och 5 procent har annan anhörig med NPF. De procentsatser som anges har avrundats till närmaste heltal.

F1 Vilka av följande påståenden stämmer in på dig? (Flera svar är möjligt)

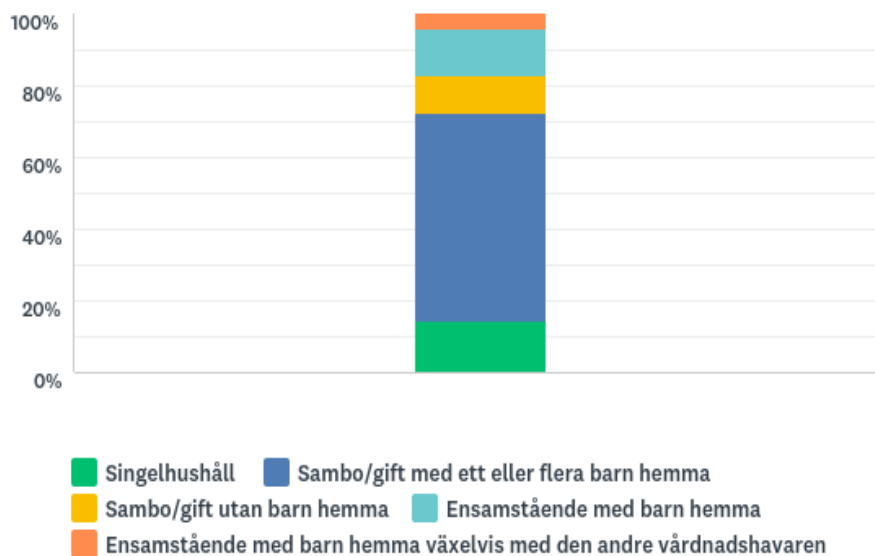
Vilka NPF- diagnoser hade de som svarade? Den dryga majoriteten (80 %) har eller är anhöriga till en person med diagnosen ADHD/ADD. Mer än hälften (59 %) svarade diagnosen Autismspektrumtillstånd/Aspergers syndrom. 9 % har angivit språkstörning och 4 % Tourettes syndrom. 6 % har uppgett att de är under utredning för NPF.

F2 Vilken diagnos har du eller den du är anhörig till? (Flera svar är möjliga)

Familjesituationen: Majoriteten (58 %) uppger att de är sambo/gift med ett eller flera barn hemma. 15 % av de som svarat på enkäten lever i ett singelhushåll. 13 % är ensamstående med barn hemma. 10 % lever med en sambo eller partner utan barn och 4 % har ensamstående med barn hemma växelvis med annan vårdnadshavare.

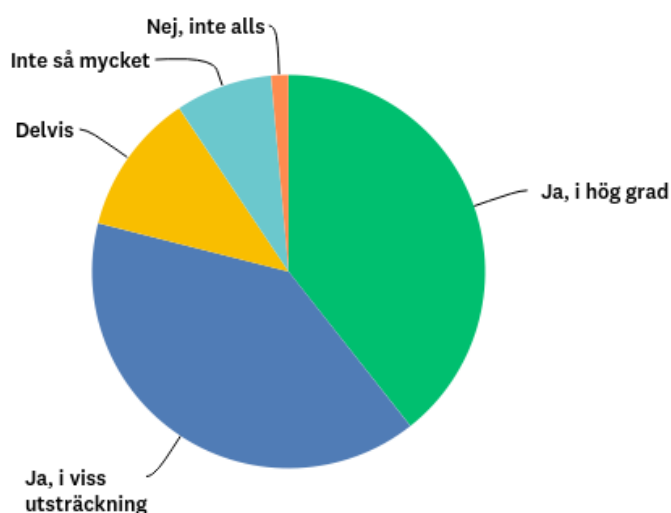
F3 Hur ser din familjesituation ut?

PÅVERKAN AV COVID-19

Hur har Covid-19 påverkat personer med NPF? Hela 79 % uppger att de har påverkats i hög grad eller i viss utsträckning. Därav 40 % uppger att de har drabbats i viss utsträckning och mer än 39 % att de har drabbats i hög grad. 12 % uppger att de delvis är påverkade av coronaviruset. 8 % uppger att de inte är särskilt påverkade och knappt 1 procent uppger att de inte alls är påverkade.

F4 Upplever du att Coronaviruset (Covid-19) har påverkat dig?

För att ta reda på hur berörda har påverkats av coronaviruset var det även möjligt att kommentera hur man upplever att man har eller inte har påverkats. Här är några av de 1128 frisvaren:

Rutinerna omkullkastas. Det framgår att många upplever att rutiner som man lägga har kämpat för nu går i kras.

"Alla mina rutiner är förstörda som tagit mig år att bygga upp."

"Jag har svårare att göra basic sakerna som att vakna i tid och äta"

"Barnen har distansundervisning, med ångest och rubbade vanor som följd."

Isolering leder till ännu högre stressnivån i hela familjen

"Jag har en ökad belastning hemma med rutiner, tjat, mat, städ, allt."

"Vi är isolerade hemma. Det blir mer utbrott hos barnen, sömnsvårigheter och matvägran."

"Jag har två barn hemma o försöker själv återhämta mig från utmattning."

"Jobbigt att inte kunna byta miljö och vila hjärnan på samma sätt som förr."

Försämrad ekonomi stressar

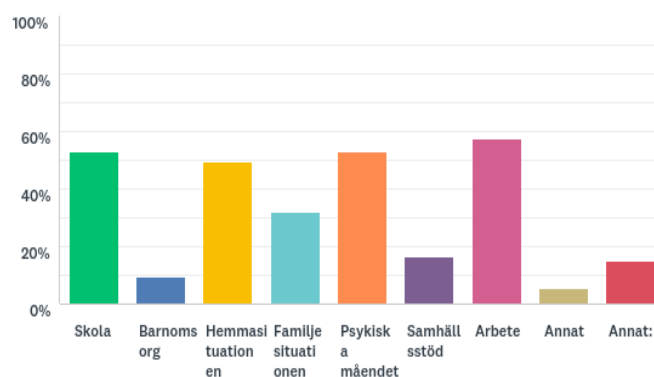
"Min redan utsatta ekonomi blir ännu mer utsatt."

"Matkostnaden har ökat då alla är hemma."

HELA LIVET PÅVERKAS

Av våra medlemmars enkätsvar framgår att de förändringar som följt i krisens spå påverkar vardagen på många olika sätt. Utifrån enkätstudien har det utkristalliserats fyra särskilt påverkade livsområden: *hem- och familjesituationen, skola och förskola, arbetet och den psykiska hälsan.*

F5 Vilka av följande områden har påverkat dig eller din familj? (Flera svar är möjligt)

Av de tillfrågade uppger hela 82 % att deras hem- och familjesituation har påverkats av coronakrisen. Framförallt upplevs det att skola och förskola (hela 62 %) har påverkats. Barn som tidigare gått i skolan blir nu hemma på heltid, skolan möter inte elevers behov och det uteblir stöd och anpassningar och där många elever inte klarar av övergången till distansstudier. Över hälften (58 %) uppger att arbetet har påverkats. Ett flertal har blivit uppsagda eller gått ner i arbetstid vilket har lett till en försämrad ekonomi. Arbetsplatser anpassar inte och många uttrycker att det är utmanade att arbeta hemifrån och att rutiner som man har kämpat för har gått i kras. Många upplever en stark oro och stress och över 53 % upplever att deras psykiska hälsa har påverkats av den rådande situationen.

SKOLA

Utifrån enkätresultatet kan vi se hur redan befintliga problem med skolan har förvärrats för målgruppen. Hela 62 % uppger att skola och förskola är ett område som har påverkats. Barn som tidigare gått i skolan blir nu hemma på heltid, skolan möter inte elevers behov och det uteblir stöd och anpassningar och där många elever inte klarar av övergången till distansstudier.

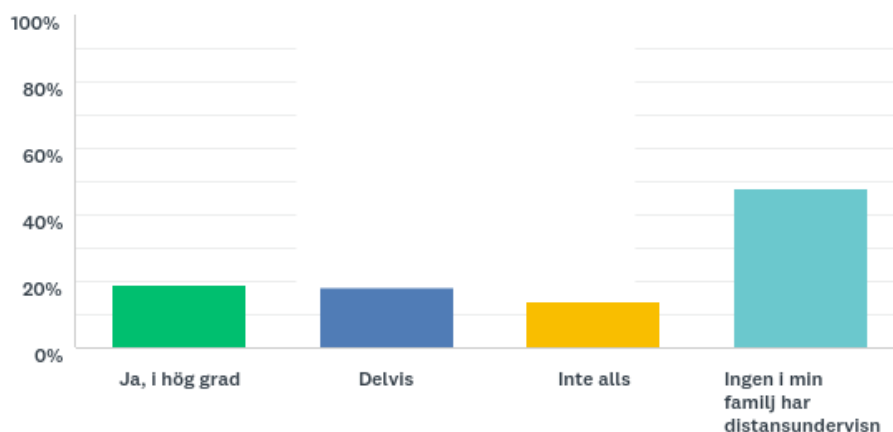
Skolan är redan innan coronakrisen ett välkänt område som brister i bemötandet av NPF. Elever med NPF lämnar ofta skolan med dålig självkänsla och stora kunskapsluckor, trots att många föräldrar kämpar år efter år för att deras barn ska få det stöd de behöver. Även högre utbildningar behöver kunna individanpassas så att fler personer med NPF vågar satsa på att läsa vidare. Avsaknaden av kognitiva hjälpmedel, anpassad miljö och sakkunnig personal (som borde vara lika självklart som syn- eller hörselhjälpmedel), gör att många måste anstränga sig maximalt för att kompensera sina svårigheter, vilket leder till stress och problem med att hålla studietakten.

DISTANSUNDERVISNING

Folkhälsomyndigheten rekommenderade den 18:e mars att gymnasieskolor, universitet, högskolor och vuxenutbildning bör bedriva undervisning på distans.

Hur fungerar detta för våra medlemmar? Utöver de 48 % som uppger att de inte själva har eller är anhöriga till någon med distansundervisning. Svarade hela 75 % att de har påverkats av övergången till distansundervisning. 22 % uppger att de upplever att de har påverkats delvis och 19 % uppger att de har påverkats i hög grad av övergången. 14 % uppger att de inte alls är påverkade.

F6 Har skolans övergång till distansundervisning påverkat dig?

DISTANSSTUDIER FUNGERAR INTE ALLS. Utifrån de 564 frisvaren på frågan om distansundervisning framgår det att majoritet upplever en förtvivlan. Många elever med NPF kämpar sedan innan i skolan och har inte alls samma individuella förutsättningar att klara av att studera på egen hand hemifrån. Skolan förmår sig inte att anpassa distansundervisningen. Flera röster vittnar om att det dras in på elevers stödinsatser och att hemundervisningen innebär att ansvaret för barnens skolresultat flyttas över från skolan till vårdnadshavare. Vilket många föräldrar med och utan diagnos känner att de inte alls har resurser för att klara av. Här kan du läsa ett urval av frisvaren:

”Vår som har jättesvårt med distansundervisning. För oss är det lika med hemundervisning. Han klarar inte detta själv.”

”Otydlighet i uppgifter blir stress och konflikter.”

”Vår dotter klarar inte av distansundervisningen och gör ingenting på dagarna”

”Jag förstår inte hur de kan låta ungdomar från ett resursgymnasium få studera på distans UTAN någon assistans från skolan!”

OFRIVILLIG SKOLFRÅNVARO KOMMER TILLBAKA. Flera frisvar från föräldrar som har barn med NPF som har varit ”på väg tillbaka” till skolbänken efter en problematisk skolfrånvaro beskriver ett extremt bakslag.

”Sonen som är hemmasittare var på gång att komma tillbaka men nu backat helt.”

”Min son försökte ta sig ur en lång tid av hemmasittande och nu kommer vi troligen få börja om på noll eller lägre för han mår inte bra av nuvarande situationen.”

DISTANSSTUDIER FUNGERAR BÄTTRE FÖR VISSA. Visa familjer med barn med problematisk skolfrånvaro upplever övergången till distansundervisning som positiv. Distansundervisning har länge varit en efterfrågad anpassning från många familjer med ”hemmasittare”. En anpassning som länge har beskrivits som omöjlig och först blivit tillgänglig nu i och med coronakrisen.

”Vi har en hemmasittande son, så en förälder är alltid hemma. Vi har levt i karantän i flera år nu, fast skillnaden nu är att det är två vuxna hemma.”

”Min hemmasittare blommar för att hen äntligen har fått skolarbete att jobba med hemma.”

”Enbart positivt för min hemmasittande son som nu deltar lite grann i undervisningen.”

ÄVEN I GRUNDSKOLAN PÅVERKAS ELEVERNA MED NPF NEGATIVT. Frisvaren belyser även förstärkta problem i grundskolan till följd av indragna insatser och stöd till barn med NPF.

”Skolan har brist på personal, vikarier och allmän stökigt, sonen har varit hemma en hel del p g a detta.”

”Rörigt i skolan = oroligt barn”

ARBETSLIVET

Enligt FN-konventionen har varje människa rätt till arbete och social trygghet, oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte. Även innan covid-19 upplevde många av våra medlemmar att de var exkluderade på arbetsmarknaden, att de stödåtgärder som finns otillräckliga och dåligt anpassade till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Att hela 57 % upplever att arbetslivet har påverkats av den rådande situationen är därför oroväckande. Utifrån frisvaren framkom det att många har blivit uppsagda, känner oro och stress inför framtiden och upplever stora utmaningar i att hemifrån. Här kan du ta del av ett urval av frisvaren:

”Arbetar hemifrån vilket är en mardröm med ADHD.”

”Sonen blev uppsagd från sitt jobb, tar lång tid att bearbeta och den psykiska ohälsan ökar.”

”Jobbar hemifrån med barn med NPF i hemmet = ingen återhämtning. Är redan slutkörd.”

”Förändringar av arbetsuppgifter på jobbet för att minska smittspridning, osäkerhet kring vilka arbetsuppgifter vi ska utföra.”

”Maken med ADHD jobbar hemifrån och är klart understimulerad. Skäller och är sur.”

DET PSYKISKA MÅENDET

Många med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar upplever psykisk ohälsa. I vardagen möter dessa personer fler hinder än andra. Yttre påfrestningar, höga stressnivåer och brist på återhämtning är alla riskfaktorer till psykisk ohälsa. Att hela 53 % svarar att deras psykiska mående har påverkats av Coronakrisen är därför alarmerande och kommer ge långsiktiga konsekvenser om inget görs för personer med NPF och deras anhöriga.

"Barnet har "coronapanik" vilket påverkar både hennes skolgång och fritid negativt"

"Ovisshet hos sonen som bröt ihop för att Han inte vill att mänskligheten skulle dö."

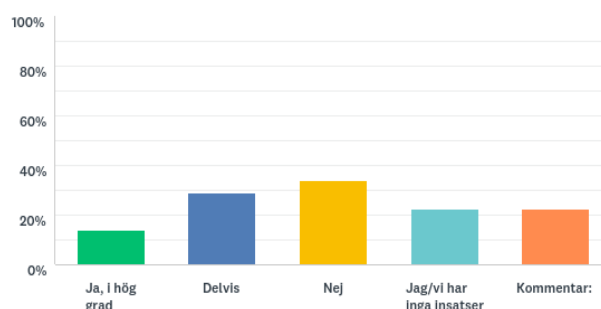
"Isolering leder till ökad ångest och depression"

"Jag har OCD (tvångssyndrom) och får mycket ångest av alla uppmaningar att tvätta händerna"

INSATSER

Över 43 % av de som har insatser svarar att deras insatser har påverkats.

F7 Har du eller någon i din familj insatser (från exempelvis socialtjänst, LSS, BUP, habilitering eller liknande) som har påverkats av den rådande situationen med covid-19?

Utav de över 460 frivaren framgår det att stöd som man tidigare fått i form av korttidsboende, boendestöd, assistans, föräldrargrupp, praktikplats, BUP med mera kan falla bort från en dag till en annan. Ofta med stora konsekvenser för de som drabbats. I väntan på stöd och insatser slits personer och familjer itu.

LSS-insatserna pausas, boendestödet försvinner och korttidsboendet stänger

"Fattar inte hur vi ska orka. Känns som allt står still"

BUP & andra vårdinstanser ställer in

"Läkarkontakter och andra vårdkontakter försvåras eller ställs in."

"Habiliteringens Föräldrargrupp har ställts in."

Digitala mötesplatser uppskattas

"Personliga möten har ställt in och hållits via telefon istället, fungerar bra det också."

Parallellt med att samhällets stöd sviktar så uteblir stödet från far – och morföräldrar

"Jag är 71 och får nu inte träffa mitt barnbarn som har ADHD och ofta behöver en hjälpande hand med sina 3 barn. Det känns tungt."

"Kan ej få hjälp av mor/far-föräldrar vilket är jätteviktigt för att klara vardagen för oss."

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER

För att ta reda på vilka åtgärder våra medlemmar önskar att samhället vidtog hade de möjlighet till att ge frisvar på frågan *"Berätta med egna ord vilka åtgärder som du skulle vilja se att"*. En fråga som engagerade många. Här kan du läsa ett urval på de 1337 frisvaren vi fick på frågan:

"Utökad möjlighet till distansrådgivning på tex BUP/BUMM."

"Lättare att förnya recept via BUP - alltför små förpackningar och för få uttag skrivs ut."

"Mer anpassad information. Sambon med språkstörning har jättesvårt att förstå allt dom pågår."

"Jag skulle önska att familjer med NPF fick extra stöttning i läxhjälp, extra samtalsstöd, avlastning, städhjälp etc."

"Förebyggande åtgärder för att förhindra ökningen psykisk ohälsa och isolering."

"Inte ställa in SIP. Göra allt för att fullfölja möten genom telefon, webbmöten, ses utomhus etc."

"100% omvårdnadsbidrag för oss som är tvungen att ha våra NPF barn hemma nu."

"Dra inte in på LSS för de som behöver det! Värna LSS och låt inte politikerna använda Corona som en ursäkt att dra ner på stöd för alla våra barn."

"En bra sak vore ju om BUP svarade när man ringde..."

ANALYS AV ENKÄTRESULTATEN

Riksförbundet Attention arbetar för att personer med NPF ska bli bemötta med respekt. Attention har genom åren lyft många olika frågor om hur det inte finns tillräcklig kunskap och hur detta drabbar personer med NPF och deras anhöriga. Enkät efter enkät Attention genomför pekar på att personer med NPF inte får det stöd, de anpassningar och det bemötande som de behöver utifrån sina svårigheter i skola, i vården, på arbetsmarknaden och på fritiden. Det här leder till låg måluppfyllelse, låg självkänsla, psykisk ohälsa och i förlängningen svårigheter i livet och utanförskap.

I kristider blir brister i samhället mer synliga och kännbara än vanligt. Därför skickade vi ut en enkätundersökning till våra medlemmar för att höra hur de har påverkats av den rådande situationen. Coronakrisen påverkar allt och alla, oavsett var vi bor eller vem vi är och sätter stor press på samhällets olika funktioner. Men hur och i vilken grad skiftar utifrån vilka förutsättningar vi har. Vår enkätundersökning visar att personer med NPF och deras anhöriga har fått det betydligt svårare.

De 2050 enkätsvaren visar på att redan kända problem som bristande stöd från skola, vård, socialtjänsten och andra instanser nu för många har förvärrats. Om inget görs för att kompensera för dessa kan klyftorna växa och ojämlikheten förstärkas.

Runt om i landet tvingas gymnasie- och högstadiel elever att studera hemifrån till följd av coronapandemin. Många elever kämpar med sin NPF och har inte alls samma individuella förutsättningar att klara av att studera på egen hand hemifrån. Grundskolor och gymnasium drar in på elevers stödinsatser som i förlängningen innebär att ansvaret för barnens studier flyttas över från skolan till vårdnadshavare. Vilket många föräldrar med och utan diagnos känner att de inte alls har resurser för att klara av. Vi ser därför att barn i behov av särskilt stöd ska kunna få komma till skolan och få den hjälp de behöver under ledning av kunniga lärare. Distansundervisningen ska vara anpassad till barnets funktionsnedsättning samt att det ska ges pedagogiskt stöd både till barn och föräldrar när undervisning ska ske i hemmet.

Coronapandemin har slagit hårt mot arbetsmarknaden där flera blivit av med sina arbeten. Många anställda i Sverige har blivit permitterade och flera har blivit varslade från sina arbeten. Detta är något som slår hårt mot personer med NPF som redan innan krisen var en diskriminerad grupp på arbetsmarknaden. Utifrån enkätens frisvar kan vi utläsa att personer med NPF och deras känner oro över arbetsmarknaden och sin ekonomi. Många anhöriga har svårigheter att arbeta när de upplever att samhället nu har lagt över allt ansvar på dem. Något som i förlängningen kan komma att innebära en ökad psykisk ohälsa ett ökat socioekonomiskt utanförskap. Man behöver därför se över de regelverk som styr Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen så att de som på

grund av egen eller närståendes sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan arbeta under krisen får sin försörjning tryggad.

Resultaten visar att många upplever svårigheter med hemarbete. Något som tyder på att många arbetsgivare inte tar hänsyn till den anställdes NPF-diagnos, vilket är oroväckande då vi vet att många med NPF har inte samma individuella förutsättningar att klara av att arbeta hemifrån. Vi ser därför att man måste sätta press på arbetsgivare och fullfölja planerade anpassningar, insatser och stödåtgärder, där man erbjuder fullgoda alternativ och uppföljningar distans.

Insatser och stöd som man tidigare fått i form av korttidsboende, boendestöd, assistans, föräldrargrupp, praktikplats, BUP med mera kan falla bort från en dag till en annan. Ofta med stora konsekvenser för de som drabbats. Vi ser att flera olika samhällsaktörer sviktar och de måste eftersträva att fullfölja planerade insatser- och stödåtgärder, erbjud likvärdiga alternativ samt distansuppföljningar. Rådgivning bör i större utsträckning kunna ske distans av BUP, psykiatrin och socialtjänsten, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Enkätresultaten visar det psykiska måendet har påverkats vilket är alarmerande. Vilket i förlängningen kan leda till en utsatthet som kännetecknas av en dålig livssituation och där man inte får sina behov tillgodosedda av samhällets vård- och stödsystem. Stigmatisering och utanförskap är två av de komponenter som påverkar livskvaliteten. Bästa sättet att minimera den psykiska ohälsan är tidiga insatser för att bearbeta krisen. Det måste därför ske en samordning där man fullföljer vårdinsatser där man kan erbjudas distansrådgivning och samtalsstöd med kvalificerad personal.

Av våra medlemmars enkätsvar framgår att de förändringar som följt i krisens spå påverkar vardagen på många olika sätt. Redan kända problem har förvärrats och om ingenting görs riskerar det att påverka målgruppen långt efter coronakrisens slut. Vi vill därför uppmana att man tar tillfället i akt och förstärker samarbetet med det civila samhället så att vi tillsammans snabbare kan komma tillbaka både som individer och samhälle.

"Inget fungerar i nuvarande situation - det gjorde det inte tidigare heller".

ATTENTIONS FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRINGAR

Denna enkät bekräftar behovet av att uppmärksamma följderna av de förändringar som följer i coronapandemins spår. När denna rapport skrivs vet vi inte hur länge de restriktioner och förändringar som myndigheter, regioner och kommuner beslutat om kommer att bestå. Inte heller hur ekonomin kommer att påverkas. Vi befarar dock att de som kommer att drabbas hårdast var de som resursmässigt var svaga redan innan krisen utbröt kommer att drabbas hårdast.

För att motverka detta så gott det går föreslår vi följande åtgärder och insatser:

- Mer anpassad information så att alla kan förstå de regler och begränsningar som införs. Personer med språkstörning har särskilda behov.
- Utökad möjlighet till rådgivning på distans från BUP, psykiatri och socialtjänsten, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.
- Pedagogiskt stöd både till barn och föräldrar när undervisning ska ske i hemmet.
- Distansundervisningen ska vara anpassad till barnets funktionsnedsättning.
- Barn i behov av särskilt stöd ska kunna få komma till skolan och få den hjälp de behöver under ledning av kunniga lärare.
- Fullföljt planerade vård- och stödåtgärder. Erbjud fullgoda alternativ och distansmöten.
- Se över de regelverk som styr Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen så att de som på grund av egen eller närståendes sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan arbeta under krisen får sin försörjning tryggad.
- Ta tillfället i akt och förstärk samarbetet med det civila samhället så att vi tillsammans snabbare kan komma tillbaka både som individer och samhälle.

LÄS MER

I Riksförbundet Attention's webbutik finns material för dig som vill lära dig mer. På <http://webbutik.attention.se> hittar du böcker, filmer och annat material som riktar sig till såväl yrkesverksamma, anhöriga och personer med egen diagnos.